

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

**КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ Й МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА ЛАБОРАТОРІЯ УПРАВЛІННЯ
НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ**

ПРОЕКТУВАННЯ МОДЕЛІ НОВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Методичні рекомендації

Херсон
2019

УДК 37.091.113
П79

*Схвалено на засіданні кафедри педагогіки й менеджменту освіти
КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»
(протокол № 7 від 27 червня 2019 року)*

Автори-укладачі:

Кузьміч Т.О. кандидат педагогічних наук, завідувач навчально-методичної лабораторії управління навчальними закладами КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»

Мітяєва Н.І. директор КЗ «Князегригорівський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів» Великолепетиської районної ради Херсонської області

Рецензенти:

Макаренко-Нітовкіна Т.В. старший викладач кафедри педагогіки й менеджменту освіти КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»

Петров В.Ф. доцент кафедри педагогіки й менеджменту освіти КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти»

Проектування моделі нового освітнього середовища
П79 закладу загальної середньої освіти: Методичні рекомендації / автори-укладачі: Т.О.Кузьміч, Н.І.Мітяєва. – Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2019 – 35 с.

У методичних рекомендаціях викладені методичні матеріали однієї з основних концептуальних засад реформування освіти в межах Нової української школи – проектування моделі Нового освітнього простору (НОП), а також практико-орієнтовані матеріали з досвіду роботи директора Князегригорівського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів Н.І.Мітяєвої.

Викладені науково-методичні матеріали призначаються методистам, керівникам і педагогам закладів загальної середньої освіти.

УДК 37.091.113

© КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2019

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
РОЗДІЛ I	
ЩО ТАКЕ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР/СЕРЕДОВИЩЕ.....	5
1.1. Освітній простір/середовище: визначення поняття.....	5
1.2. Три сторони безпеки освітнього простору/середовища.....	6
1.3. Як оцінювати освітнє середовище школи.....	7
РОЗДІЛ II	
ЯК СПРОЕКТУВАТИ МОДЕЛЬ НОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ.....	10
2.1. Алгоритм реалізації Нового освітнього простору.....	10
2.2. Рекомендації щодо створення Нового освітнього простору.....	11
РОЗДІЛ III	
ДІЯЛЬНІСТЬ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕКТИВІВ ЩОДО СТВОРЕННЯ НОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ.....	20
3.1. Навчально-методичний семінар з проблеми «Новий освітній простір для Нової української школи: місія нездійснена?».....	21
3.2. Управлінський семінар з проблеми «Запровадження Нового освітнього простору Нової української школи».....	23
ПІСЛЯМОВА.....	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	26
ДОДАТКИ.....	27

ПЕРЕДМОВА

Однією з основних концептуальних засад реформування освіти в межах Концепції «Нова українська школа» є створення сучасного освітнього середовища, яке сприятиме творчому розвитку й мотивації учнів до навчання. Змінюються не тільки навчальні програми та засоби навчання, а й організація та дизайн освітнього простору. Тепер учнівське місце повинно бути одномісним та зручним, а навчальний простір шкіл поділений на тематичні зони, місця для ігор та відпочинку.

У зв'язку з тим, що в Новій українській школі зростає частка проектної, командної та групової діяльності під час занять, урізноманітнюються й варіанти організації навчального простору в класах. Головними документами, які визначають, як треба влаштувати освітній простір у НУШ, є спеціальні «Методичні рекомендації щодо організації освітнього простору Нової української школи», затверджені наказом МОН від 23.03.2018 № 283, та «Примірний перелік засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для навчальних кабінетів початкової школи», затверджений наказом МОН від 13.02.2018 № 137 (додатки 1,2).

Проект «Новий освітній простір» – це проект Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України в рамках Концепції «Нової української школи» Міністерства освіти та науки України, який передбачає оновлення шкільних будівель на принципах енергоефективності, мотивувального та креативного дизайну, технологічності та інклюзивності. Даний проект передбачає створити Нову українську школу, головна мета якої – максимально мотивувати дітей до навчання та розвитку як особистості. Планується проведення до шкіл супершвидкісного інтернету, налаштування wifi, закупівлю новітнього обладнання, програмного забезпечення. Це буде поступове впровадження у всіх школах, де Новий освітній простір відчинить двері в майбутнє для школярів. Адже головне у концепції Нового освітнього простору – це креативність і неповторність зовнішнього та внутрішнього дизайну, сучасний комфорт та новітня енергоефективність, найсучасніші умови та засоби навчання для розвитку учнів [3].

Суспільство очікує від школи не лише статусу освітнього ресурсу, а й простору розвитку та співпраці як усередині, так і з зовнішнім світом. Сучасний освітній простір/середовище створює неповторне індивідуалізоване та персоналізоване враження, де у кожного є можливість відшукати себе.

Аби дійти розуміння безпечного освітнього простору/середовища, слід означити, що є освітнім простором/середовищем загалом.

РОЗДІЛ І

Що таке освітній простір/середовище

1.1. Освітній простір/середовище: визначення поняття

Освітній простір/середовище школи — це місце, де:

- зустрічаються і взаємодіють не лише учні та вчителі, а й батьки, мешканці району, гості школи;
- відбуваються не лише уроки, цікаві зустрічі, свята та концерти, а й лекції, семінари, тренінги тощо;
- діють відкриті лабораторії та майстерні у різних галузях науки, мистецтва й технологій.

Освітній простір/середовище – це певний педагогічний феномен, що передбачає тісний контакт людини із оточуючим її середовищем. В результаті такої взаємодії відбувається осмислення і пізнання всіх елементів-носіїв культури.

Освітній простір/середовище – це система соціальних зв'язків в освітній галузі, яка базується на взаємодії суспільства і соціальних інститутів освітньої спрямованості.

Освітній простір/середовище – це простір, де зберігається загальнодержавна єдність при проведенні децентралізації освіти. Це зберігає взаємозв'язок та спадковість структур та дотримання прав кожного громадянина держави на отримання повноцінної освіти незалежно від місця проживання.

Отже, на сучасному етапі освітній простір/середовище має декілька смислових відтінків та може розумітися як розвиток технологій навчання в освіті; освітній простір виступає як особистий простір суб'єктів; як дидактичний; як «соціально-освітній простір»; як «духовно-педагогічний простір»; як «єдиний освітній простір людської цивілізації»; як синонім культурно-освітньому простору.

Освітній простір/середовище – це ціннісна інтегративна одиниця соціуму та світового освітнього простору, нормативно або стихійно структурована та яка має свою систему координат, що визначають можливості для саморозвитку особистості на різних етапах її становлення. Слід зазначити, що освітній простір відображає переважно внутрішні (педагогічні, психологічні, дидактичні та ін.) зміни в системі освіти [6].

Вітчизняні та закордонні науковці й практики трактують освітній простір/ середовище, як:

- частину життєвого, соціального середовища людини, що є сукупністю всіх освітніх чинників, які безпосередньо чи опосередковано впливають на особистість у процесах навчання, виховання та розвитку;
- виховний простір, що формує особистість.

Психолог Вітольд Ясвін вважає, що освітній простір/ середовище — це:

- характеристика життя всередині закладу освіти;
- система впливів і умов формування особистості;
- система можливостей для розвитку особистості у соціальному та просторово-предметному оточенні.

Важливо пам'ятати і про основні характеристики освітнього простору/середовища. Йому притаманні часові характеристики, що опираються на модуси минулого, теперішнього та майбутнього. Географічне розташування також впливає на нього – важливу роль відіграє територія розташування та місце розгортання освітнього простору. Інноваційний розвиток освітніх закладів передбачає обов'язкове проектування освітнього простору, який характеризується обсягом освітніх послуг, а також потужністю та інтенсивністю освітньої інформації. Слід зазначити, що освітній простір має нерозривний зв'язок з іншими соціально-просторовими феноменами і завдяки йому відбувається реалізація найбільш актуальних проблем і запитів сучасної цивілізації. І в першу чергу це, безумовно, розвиток особистості. Взаємодіє освітній простір також із сферами політики та економіки, екології та релігії, а також культурною та етнічною сферами [5].

За сучасних швидкозмінних умов освітній простір/ середовище школи не існує ізольовано від зовнішніх та внутрішніх впливів. Ці впливи можуть спричиняти як позитивний результат, так і нести деструктивні загрози, небезпеки й ризики. Для протидії таким чинникам необхідно, щоб освітній простір/ середовище закладу освіти було захищеним, безпечним.

1.2. Три сторони безпеки освітнього простору/середовища

Психологічна. Дослідники, які вивчають психологічно безпечне освітнє середовище та коло проблем, пов'язаних з ним, вважають, що психотравмівні ситуації прямо чи опосередковано впливають на фізичне та психічне здоров'я особистості. Зокрема, до психотравмівних ситуацій в освітньому процесі належать:

- конфлікти у ланках «вчитель – учень», «учень – учень», «учень – батьки»;
- проблема адаптації в освітньому середовищі;
- атмосфера конкуренції між однолітками;
- надмірна вимогливість педагогів

Екологічна. Екологічно безпечне освітнє середовище — це система психолого-педагогічних умов, впливів і можливостей, які забезпечують захищеність особистості від негативного впливу екологічних чинників, що визначають оптимальність взаємодії зі світом природи.

Інформаційна. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті здійснює масовий глобальний вплив на особистість.

Серед негативного впливу інформації на сучасне освітнє середовище науковці виокремлюють:

- відсутність належних механізмів контролю якості інформації, доступної через сучасні телекомунікаційні технології. Це породжує проникнення в освітній простір великого обсягу недостовірної інформації;
- неконтрольоване проникнення інформації сумнівного, агресивного змісту, яка може сприяти виникненню насильства, булінгу, кібербулінгу тощо.

1.3. Як оцінювати освітнє середовище школи

У проекті методичних рекомендацій «Стандарти і рекомендації щодо системи забезпечення якості в закладах загальної середньої освіти (внутрішньої системи забезпечення якості загальної середньої освіти)» описані три стандарти, що дають змогу оцінити освітнє середовище. Кожен стандарт містить рекомендації та орієнтовні критерії для самооцінювання.

Стандарт 1

Фізична безпека і комфорт

Освітнє середовище закладу є безпечним, комфортним, мотивує до навчання і педагогічної діяльності

Орієнтовні критерії для самооцінювання

✓ Приміщення, територія школи облаштовані та обладнані з урахуванням принципів універсального дизайну і розумного пристосування, санітарно-гігієнічних вимог; забезпечена фізична доступність архітектурних елементів будівлі та території.

✓ Учасники освітнього процесу знають вимоги охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правила поведінки в умовах надзвичайних ситуацій та дотримуються цих вимог і правил.

✓ Педагогічні працівники обізнані з правилами реагування у разі, якщо учасник освітнього процесу травмується та/або в нього раптово погіршиться самопочуття, і вживають необхідних заходів у таких ситуаціях.

✓ Дизайн освітнього середовища функціональний та адаптивний, що дає змогу максимально ефективно використовувати приміщення й територію закладу в освітньому процесі.

✓ Заклад освіти забезпечений обладнаними навчальними та допоміжними приміщеннями, кабінетами, лабораторіями та засобами навчання, зокрема підручниками, дидактичними матеріалами, обладнанням, для реалізації освітньої програми.

✓ Бібліотека функціонує як інформаційний центр закладу освіти.

✓ У закладі освіти створені умови для здорового харчування учнів.

✓ Освітнє середовище закладу мотивує учнів оволодівати ключовими компетентностями та спонукає їх вести здоровий та екологічний спосіб життя.

✓ У закладі створені умови для безпечного використання інтернету, формування інформаційно-цифрових компетентностей, зокрема навичок безпечної поведінки та кібербезпеки.

Стандарт 2

Психологічна атмосфера та антибулінгова політика

Освітнє середовище вільне від будь-яких форм насильства та дискримінації.

Орієнтовні критерії для самооцінювання

✓ Заклад освіти веде активну політику щодо профілактики насильства — має антибулінгову програму, кодекс безпечної школи тощо. Політику щодо профілактики насильства приймають усі учасники освітнього процесу. Вони ознайомлені з відповідною програмою чи кодексом.

✓ У закладі освіти розроблені чіткі й зрозумілі всім учасникам освітнього процесу правила поведінки, що базуються на взаємній повазі.

✓ Керівництво закладу, педагогічні працівники володіють методиками раннього визначення ознак фізичного і психологічного насильства, зокрема такого, як булінг і мобінг, та знають, як реагувати на їх прояви. За потреби заклад освіти звертається по допомогу до поліції, соціальної служби тощо.

✓ У закладі освіти учні можуть отримати психологічні консультації та психосоціальну підтримку.

✓ У закладі освіти налагоджена робота з батьками із запобігання насильству щодо дітей, булінгу, кібербулінгу тощо, а також робота з подолання цих проблем.

Стандарт 3

Інклюзивність

У закладі освіти створене інклюзивне середовище, спрямоване на розвиток кожної дитини.

Орієнтовні критерії для самооцінювання

✓ Заклад освіти забезпечує рівний доступ до навчання усім дітям.

✓ Заклад освіти культивує повагу до прав людини та протидіє будь-яким проявам дискримінації.

✓ У закладі розроблені та втілюються підходи для комфортної адаптації та інтеграції учнів до освітнього процесу, а також власні підходи до комфортної адаптації нових працівників.

✓ У закладі достатня кількість працівників для надання необхідної підтримки учням з особливими освітніми потребами.

✓ Заклад піклується про те, аби учні з особливими потребами були забезпечені необхідними корекційно-розвитковими послугами.

✓ Педагогічні працівники впроваджують методики і технології для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

✓ У педагогічному колективі сформована культура співпраці, педагоги дотримуються командного підходу щодо навчання дітей з особливими освітніми потребами.

✓ Заклад співпрацює з інклюзивно-ресурсним центром і залучає його фахівців для розроблення індивідуальних програм розвитку та психолого-педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами в освітньому процесі.

✓ Заклад освіти підтримує зв'язок з родинами учнів з особливими освітніми потребами, залучає їх до команди фахівців з розроблення індивідуальних програм розвитку та надає іншу необхідну підтримку під час навчання.

РОЗДІЛ II

ЯК СПРОЕКТУВАТИ МОДЕЛЬ НОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

2.1. Алгоритм реалізації Нового освітнього простору

Однією зі складових Нової української школи є створення сучасного освітнього середовища, зокрема багатофункціональних гнучких просторів, що сприяють різним формам роботи, мотивують до навчання.

Основні складові НОП:

- креативний зовнішній та внутрішній дизайн;
- комфорт та енергоефективність;
- сучасні умови для навчання, розвитку та спілкування;
- безбар'єрний простір та умови для інклюзивного навчання;
- багатофункціональне середовище.

Алгоритм реалізації Нового освітнього простору представлений такими позиціями:

1) Здійснення органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади оцінки закладів загальної середньої освіти на відповідність критеріям для участі у проекті створення нового освітнього простору в рамках концепції «Нова українська школа».

2) Прийняття рішення органами місцевого самоврядування щодо впровадження проекту.

3) Опрацювання з проектною організацією кошторисної вартості проекту з метою подачі необхідного пакету документів (заявки, розрахунки тощо) до центральних та місцевих органів виконавчої влади, недержавних, грантових організацій тощо (відповідно до вимог кожного із суб'єктів фінансування).

4) Наявність рішення про виділення коштів з місцевого бюджету на реалізацію проекту.

5) Пошук можливих додаткових джерел фінансування, в тому числі за рахунок державних коштів.

6) Розроблення проектної документації, а саме:

- у разі наявності розробленої проектної документації необхідно в найкоротші терміни відкоригувати проект із застосуванням нових проектних рішень;

- у разі відсутності проекту з реконструкції школи – пошук в найкоротші терміни проектної організації, яка його розробить;

- проведення експертизи розробленого проекту будівництва та отримання позитивного експертного висновку за її результатами.

7) Початок реалізації проекту (визначення замовника будівництва, який має забезпечити проведення тендерних процедур).

8) Оголошення процедури закупівлі на всю вартість проекту відповідно до проектної документації за рахунок виділених коштів з місцевого бюджету.

9) Проведення будівельних робіт.

10) Введення об'єкта в експлуатацію.

2.2. Рекомендації щодо створення Нового освітнього простору

Енергомодернізація та теплозбереження

Стандартний пакет енергозберігаючих заходів включає в себе:

- *комплексне утеплення будинку:*
 - утеплення горищного приміщення або даху
 - утеплення фасаду
 - заміна вікон, дверей
 - ізоляція стелі підвалу
- *модернізація опалювальної системи, в тому числі*
 - заміна існуючих радіаторів опалення на сучасні пластинчасті з терморегуляторами, заміна внутрішніх трубопроводів з меншими тепловтратами і зміна існуючої схеми подачі тепла в приміщення
 - установка вузлів обліку теплової енергії
 - заміна короткого з'єднання двотрубною системою
 - заміна санітарно- технічного обладнання (водопровідних труб для холодної і гарячої води), в тому числі установку вузлів обліку витрати споживаних ресурсів
 - ремонт вентиляційної системи
 - при необхідності вбудовування систем регенерації тепла, гарячої та холодної води.

Зовнішній дизайн школи

Яскравий дизайн у сучасній стилістиці – мурали (стінопис), 3D та тематичний дизайн з максимальним використанням фасаду.

Внутрішній дизайн класів та навчальних приміщень

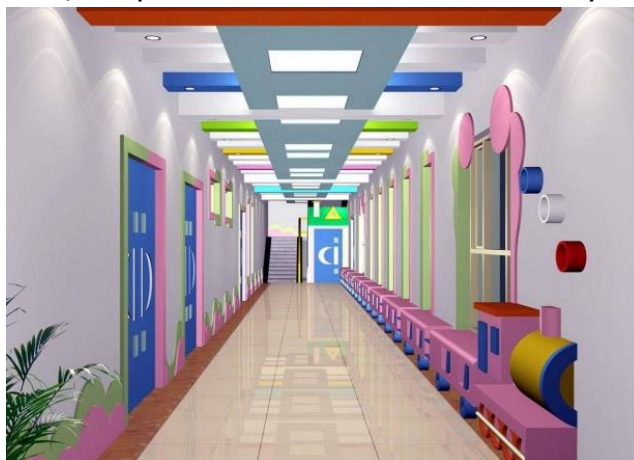
- сучасне оформлення класів з максимальним використанням стін в освітньому процесі (розміщення декількох дошок та мультимедійних засобів навчання)
- безпечні розетки та проводка для комп'ютерів, електронного робочого місця вчителя, мультимедійної дошки, проектора
- багатофункціональний навчальний простір, максимальна можливість використання приміщень школи для організації різних форм навчання
- використання меблів-трансформерів та мобільних меблів для різних форм організації навчання.

Зони загального використання

(холи, коридори, гардероб, сходи та ін.)

- сучасні дизайнерські підходи в оформленні внутрішнього простору та елементи дизайну – 3D, перспектива, колористика, цікава для дітей тематика, що розвиває творче мислення, широкий світогляд та естетику

Відпочинкові (рекреаційні) зони

- умови для активного відпочинку (розмітка "класики", лабіринт, тощо), столи для настільного тенісу, тощо;
- можливість використовувати стіни для творчості (рамки для малюнків, дошки для малювання, тощо)

Спортивно-фізкультурні приміщення

- спортивний зал з візуалізацією, що мотивує, та дизайном на спортивну тематику
- сучасне спортивне обладнання
- тренажерний зал з обладнанням для тренувань та хореографічних занять

Актова зала

- творче оформлення зали – сучасний дизайн та візуалізація
- обладнання для презентацій та творчих заходів (проектор, комп'ютер, мікрофон, тощо)

Їдальня

- оформлення приміщення – еко-тематика здорового якісного харчування та здорового способу життя
- сучасний інтер'єр

Бібліотека

- сучасне оформлення та дизайн приміщення, комфортні меблі
- комп'ютерна зона для он-лайн навчання
- проектор та екран (можливість використовувати бібліотеку для різних форм організації навчання)

Санітарні приміщення, туалети

- сучасний дизайн
- окремі кабінки
- тепла вода, засоби гігієни, дзеркала, тощо[4].

РОЗДІЛ III

ДІЯЛЬНІСТЬ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ТА ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕКТИВІВ ЩОДО СТВОРЕННЯ НОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Створення команди проектувальників, брендинг освітнього закладу (обов'язково з представниками учасників освітнього процесу – учнів, батьків, учителів та дизайнера), є необхідною умовою успішного створення нового освітнього простору. Дизайнером може виявитись хтось із батьків учнів, випускник школи, який здобуває професію дизайнера, або просто звичайний студент (фахова спеціальність «дизайнер»), який у рамках курсової або дипломної роботи може виготовити проект, тим самим набуваючи досвід та збагачуючи своє професійне портфоліо. Для істотних змін потрібно залучення фахових дизайнерів, архітекторів, художників. Приступаючи до проектування та розроблення освітнього проекту (поділ простору школи за дворівневим принципом зонування), треба спочатку окреслити проблемне поле. Педагогічний колектив може отримати інформацію після проведення анкетування всіх учасників освітнього процесу. Таке анкетування, опитування, вивчення зауважень і побажань учнів та їхніх батьків потрібно провести обов'язково. Перед початком роботи над проектом також можна роздати блокноти жовтого і рожевого кольорів. Відривними листочками слід позначити свої улюблені місця, оскільки кожен сприймає простір по-своєму, тому цей варіант буде ідеальним для пошуку «золотої середини» для всіх учасників освітнього процесу.

Аналіз результатів опитування учасників освітнього процесу декількох шкіл дає можливість зробити такі висновки:

- школярі здебільшого визнають, що їм необхідно мати: власну «шафу» для зберігання одягу, змінного взуття, спортивної форми, підручників, зошитів; мати два комплекти підручників (удома й у школі); обладнане місце, де дитина може повторити урок, відпочити (рекреація із зоною усамітнення);

- батьки хотіли б мати доступ до інформації про навчальні досягнення дітей, не відвідуючи школу, за допомогою інтернет-ресурсів; шкільну сучасну бібліотеку (медіатеку) з різножанровою літературою, періодичні видання, фонотеку, відеотеку, центр, що забезпечує вхід до мережі електронних бібліотек; консультативну допомогу з боку фахівців (психологів, методичних працівників, педагогів тощо) щодо виховання дітей;

- керівники та вчителі зазначають, що характер змін повинен бути радикальним та продуманим, носив системний характер.

Отже, при виявленні проблемного поля щодо проектування освітнього простору школи передусім необхідно змінити його фізичні характеристики.

Утілюючи проект, саме учасники освітнього процесу разом повинні визначити першочерговість змін приміщень. Можливо, зазнають змін спочатку блок початкової ланки з прилеглою рекреацією та вбиральнями або фойє школи з особистими шафами учнів (гардеробом) та прилеглими коридорами.

Поради проектувальникам освітнього простору:

- дотримуйтесь балансу;
- простір має бути: відкритим і психологічно захищеним; публічним та з можливістю усамітнення; приватним; із свободою руху; функціональним та відкритим у його використанні.

Пам'ятайте найголовніше – у креативності мусить бути межа розумності. Важливим під час облаштування шкільної будівлі має бути змінність та варіативність використання простору [1].

3.1. Навчально-методичний семінар з проблеми «Новий освітній простір для Нової української школи: місія нездійснена?»

*(з досвіду роботи директора комунального закладу
"Князегригорівський заклад ЗСО I-III ступенів"
Великолепетиської районної ради
Н.І.Мітяєвої)*

Актуальність теми. Яскраві «мурали» та медіатеки з вай-фаєм, пандуси та інтерактивні дошки, мобільні робочі місця та енергоефективні фасади, лабораторне обладнання та «класи без стін» – чого тільки не знайдеш у мережі за тегом «новий освітній простір». Зорієнтуватись у цьому потужному потоці інформації не так вже й просто. Начебто й очевидно, що освітній простір – це матеріальні засоби освіти: архітектура та інтер'єр шкільної будівлі, меблювання та обладнання, різноманітне навчальне приладдя тощо. Неочевидним є інше: яким чином цей «освітній простір» взаємодіє із власне педагогічною складовою, зі змістом, формами та методами освітньої діяльності? Що з того, що пропонується як новація, є дійсно потрібним у сучасній школі, а що є лише швидкоплинною модою чи давно відкинутим результатом невдалого експерименту? Якими є принципи створення сучасного освітнього простору? Врешті, який освітній простір може вважатись «сучасним» чи «новим», а який таким не є?

Учасники семінару: адміністрація школи, педагогічні працівники, представники громадськості та влади, представники учнівського та батьківського комітетів.

Завдання:

- проаналізувати сучасні підходи розбудови нового освітнього простору навчального закладу;
- удосконалити обізнаність з даного питання учасників семінару;

- сформувати професійну компетентність створення освітнього середовища в закладі освіти.

Кількість учасників: 30 чоловік.

Обладнання: дерево очікувань, ручки, папір для нотаток, ватман, маркер, фліпчарт.

План навчально-методичного семінару

I. Вступна частина.

1. Вітання учасників семінару
2. Прийняття правил семінару.
3. Очікування та мотивація до роботи.
4. Інтелектуальна розминка «Питання з педагогічної копівки»
(поняття термінів НУШ, НОП, розбудова, партнерство тощо)

II. Лекційний модуль.

1. Міні-лекція «Освітній простір: сутність, структура і механізми створення»

III. Семінарський модуль

1. *Вправа «Підбери правильно»*

Визначення. Освітній простір – це, з одного боку, один з освітніх ресурсів (нарівні з навчальними матеріалами та технологіями, в тому числі цифровими), а з іншого – лише включеність до цілісного освітнього середовища робить ці ресурси дійсно освітнім простором, а не просто комплектом матеріальних вигод.

Практична діяльність: вибрати ті фактори, які підходять для освітнього простору (5 хв.)

2. *Вправа «Сформулюй мету»*

Визначення. Освітній простір – це певний педагогічний феномен, що передбачає тісний контакт людини із оточуючим її освітнім середовищем. В результаті такої взаємодії відбувається осмислення і пізнання всіх елементів-носіїв культури.

Практична діяльність. Педагоги називають і записують на ватмані (5 хв.).

3. *Вправа «Мозковий штурм»*

Визначення. Утілюючи проект, саме учасники освітнього процесу разом повинні визначити першочерговість змін приміщень. Можливо, зазнають змін спочатку блок початкової ланки з прилеглою рекреацією та вбиральнями або фойє школи з особистими шафами учнів (гардеробом) та прилеглими коридорами.

Практична діяльність. Учасники семінару вносять пропозиції щодо створення нового освітнього простору у закладі освіти.

4. *Коротке інформаційно-підсумкове повідомлення.* Аналіз результатів опитування учасників освітнього процесу.

IV. Підбиття підсумків, планування подальшої роботи.

3.2. Управлінський семінар з проблеми «Запровадження Нового освітнього простору Нової української школи»

*(з досвіду роботи директора комунального закладу
"Князегригорівський заклад ЗСО I-III ступенів"
Великолепетиської районної ради
Н.І.Мітяєвої)*

Цільові орієнтири семінару:

- опрацювати статтю доцента Київського національного університету технологій та дизайну Данила Косенка «Як створити шкільний простір, що мотивуватиме учнів вчитися» [3].
- проаналізувати освітній простір закладу освіти
- окреслення питань розбудови освітнього середовища у 2019/2020 н.р.

Учасники семінару: адміністрація закладу освіти, батьківський та учнівський комітети, педагогічні працівники, представники громадськості та влади, спонсори.

План семінару

1. Представлення цільових орієнтирів та очікуваних результатів семінару.

2. Опрацювання статті доцента Київського національного університету технологій та дизайну Д. Косенка «Як створити шкільний простір, що мотивуватиме учнів вчитися» (поетапне читання, створення інтелектуальної карти «НОП», асоціативне гроно «Ключові слова НОП»)

3. Аналіз освітнього простору закладу освіти (покращення зовнішнього вигляду будівлі школи; відсутність новітнього устаткування для кабінетів фізики, інформатики, математики, спортивного залу, їдальні).

4. Створення порівняльного аналізу освітнього простору закладу та закладу Нової української школи за допомогою методу для критичного аналізу інформації Fishbone (Фішбоун).

Дослівно Fishbone перекладається як «Риб'яча кістка» або «Скелет риби» (рис.1). І дійсно, в основі методики схематична діаграма у формі риб'ячого скелету. Така нестандартна та водночас проста схема дозволяє провести швидкий та точний аналіз певної проблеми, виявивши її причини та наслідки. А потім потрібно лише зробити правильні висновки. Використання схеми Fishbone дає можливість розвивати критичне мислення, організувати роботу в парах та групах, візуалізувати причинно-наслідковий зв'язок, розподіляти етапи роботи по рівню значущості.

Обладнання: папір та ручки, можна використати шаблони у вигляді скелету риби.

Fishbone

NAME: _____ DATE: _____

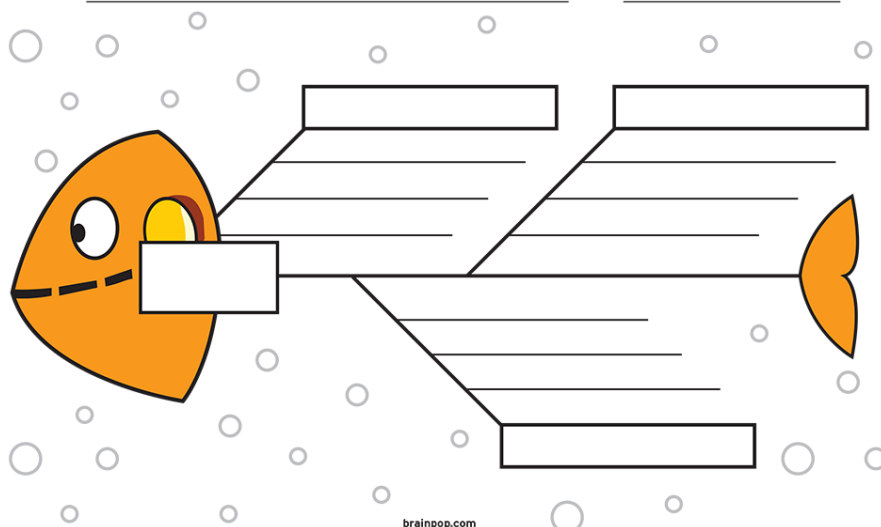

Рис.1

5. Окреслення питань розбудови освітнього середовища у 2019/2020 н.р. у закладі освіти (класна кімната 1 класу, кабінет біології та зони загального використання (коридор, умови для активного відпочинку (розмітка "класики", лабіринт тощо), столи для настільного тенісу; можливість використовувати стіни для творчості (рамки для малюнків, дошки для малювання).

6. Підбиття підсумків. Рефлексія.

ПІСЛЯМОВА

Протягом багатьох попередніх десятиліть існування школи педагогічна наука та фізичний простір школи існували окремо. Лише на початку XXI століття науковці та практики довели, що освітній простір постає як сукупність матеріальних та людських ресурсів, а також норм та стандартів освітньої діяльності.

Концепцією «Нова українська школа» визначено пріоритетні завдання розвитку і виховання всебічно й гармонійно розвиненої творчої особистості, патріота, відповідального громадянина, здатного до ризику та інновацій, вмотивованого на самоосвіту і саморозвиток в умовах сучасності.

Суспільство відчуває потребу в активному, творчому та цілеспрямованому вчителів, який усвідомлює необхідність якомога швидшого створення освітнього середовища. Це зумовлює створення такого освітнього простору, у якому кожен учень зможе самовизначитися, реалізувати власні творчі здібності різноманітними засобами під час діяльності.

Освітній простір школи є важливим чинником розвитку особистості учня та професіоналізму вчителів, який прискорює або стримує процес розвитку освіти в умовах інноваційних змін. Адже відповідно до Концепції «Нова українська школа» дизайн навчального середовища повинен враховувати характер діяльності та вікові особливості учнів [1].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Деміракі Т.В. моделювання освітнього простору в умовах реалізації концепції «Нова українська школа». *Методичні рекомендації*. 2018. С.36
2. Косенко Д. Новий освітній простір для нової української школи: місія нездійснена? URL: <http://education-ua.org/ua/articles/1115-novij-osvitnij-prostir-dlya-novoji-ukrajinskoji-shkoli-misiya-nezdijsnena> (дата звернення: 30.05.2019).
3. Косенко Д. Як створити шкільний простір, що мотивуватиме учнів навчатися. URL: <http://nus.org.ua/articles/yak-stvoryty-shkilnyj-prostir-shho-motyvuvatyme-uchniv-navchatysya/> (дата звернення: 28.05.2019).
4. Новий освітній простір #Символи змін. Рекомендації Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України в рамках Концепції «Нової української школи» Міністерства освіти і науки України. URL: <http://dfrr.minregion.gov.ua> (дата звернення: 24.05.2019).
5. Освітній простір. URL: <http://education-ua.org/osvitniy-prostir.php> (дата звернення: 26.05.2019).
6. Цимбалару А. Освітній простір: сутність, структура і механізми створення. *Український педагогічний журнал*. 2016. № 1. С.41-48

ДОДАТКИ

Додаток 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

13 лютого 2018 року № 137

Про затвердження Примірного переліку засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для навчальних кабінетів початкової школи

Останні зміни внесено: наказ Міністерства освіти і науки України від 25.02.2019 № 245

Відповідно до пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630, та з метою урахування положень Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Примірний перелік засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для навчальних кабінетів початкової школи, що додається.
2. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства освіти і науки України від 05 квітня 2006 року № 264 «Про затвердження Базового переліку засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для навчальних кабінетів початкової освіти».
3. Управлінню адміністративно-господарського та організаційного забезпечення (Єрко І. А.) зробити відповідну відмітку у справах архіву.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Хобзєя П. К.

Міністр
Л. М. Гриневич

Примірний перелік засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для навчальних кабінетів початкової школи

№ з/п	Найменування засобів навчання та обладнання	Кількість	Примітка
Обладнання загального призначення			
1. Комп'ютерне обладнання			
	Інтерактивний проектор, ноутбук*	Д	
	Планшет / нетбук*	Ф/К	
	Багатофункціональний пристрій — принтер, сканер, копір	Д	1
	Витратні матеріали для БФП:		2
	- набір чорнила (чорне),		2
	- набір чорнила (кольорове),		10 × 500
	- папір багатофункціональний офісний		
	Флеш-накопичувач	Д	1 (не менше 128 ГБ)
	Ламінатор	Д	1
	Витратні матеріали для ламінатора:		A4 не менше 1 пачки
	- плівка для ламінування		A5 не менше 1 пачки
	Документ-камера*	Д	1
	Мультимедійні (цифрові) навчальні програми, комп'ютерні ігри, що відповідають вимогам та тематиці навчальних програм початкової школи	Д	Рекомендовані МОН до використання
	*Відповідно до технічних характеристик, затверджених Міністерством освіти і науки України		
2. Пристосування			
	Дошка аудиторна магнітно-крейдова стаціонарна	Д	1
	Дошка аудиторна магнітно-маркерна стаціонарна/мобільна	Д	1
	Дошка коркова	Д	1
	Аксесуари та витратні матеріали до дощок:		
	- набір маркерів з тримачем,		
	- набір магнітів,		
	- губка для витирання,		
	- засіб для чищення дошки		
	- набір кольорової крейди		
	Екран для проекції	Д	
	Навушники з мікрофоном	К	
	Фліпчарт	Д	2
	папір для фліпчарта		
3. Меблі			
	Стіл учнівський одномісний	К	

Стіл учительський		1
Стілець учнівський	К	
Стілець для вчителя		1
Відкриті шафи для зберігання засобів навчання	Д	За потребою, відповідно до площі приміщення
Контейнери для роздаткового матеріалу	Д	Відповідно до кількості учнів у класі

Мовно-літературна освітня галузь

1. Друковані засоби навчання

Комплект для навчання грамоти і письма (на магнітах):	Д
- український алфавіт (друковані й рукописні літери, великі і малі);	
- алфавіт мов національних меншин (друковані й рукописні літери, великі і малі);	
- порівняльні таблиці алфавітів української мови та мов національних меншин;	
- зразки каліграфічного письма букв українського алфавіту та мов національних меншин (великих і малих) та їх з'єднань;	
- зразки з'єднань букв (нижнього, середнього, верхнього);	
- вимоги до правильної постави під час письма та користування письмовим приладдям	
Набори для навчання грамоти та читання:	Д+Ф
- каса букв та складів;	Д+К
- набір графічного позначення мовних одиниць (звуки, склади, слова);	К
- віяло;	Ф
- розрізна азбука	
Набір таблиць:	Д
- вправи для збільшення кута зору, поля читання,	
- вправи для формування навичок читання	
Набір таблиць до основних розділів граматичного матеріалу відповідно до програми з української мови, читання та мов національних меншин	Д
Набори (комплекти) сюжетних та предметних малюнків (для розвитку мовлення, словникові слова та їх написання, до казок) відповідно до вимог змісту програмового матеріалу (по класах)	Д+Ф
Словники з української мови та мов національних меншин, в тому числі ілюстровані:	Д+Ф
- орфографічний;	
- тлумачний;	
- синонімів;	
- антонімів;	
- перекладний	
Репродукції картин, ілюстрації до творів, відповідно	Д

до тематики та вадів діяльності, передбачених стандартом початкової освіти та навчальною програмою початкової школи

Портрети українських, зарубіжних письменників та поетів, а також таких, що писали мовами національних меншин відповідно до вимог навчальних програм з української мови та мов національних меншин Д

Бібліотечка дитячої літератури (дитяча художня література, дитячі енциклопедії, довідники, журнали, газети тощо) Д

Набір настільних розвивальних ігор: Ф
- мовне лото, доміно;
- літературне лото, доміно;
- ребуси, головоломки

Іншомовна освітня галузь

1. Друковані

Набір таблиць (для мов, що вивчаються) на магнітах: Д
- алфавіт;
- іранскрагаційні знаки;
- граматичні, до розділів граматичного матеріалу, передбаченого програмою початкової школи;
- календар

Демонстраційний набір букв на магнітах (англійська, німецька, французька, іспанська тощо) Д

Каса букв та букво сполучень Д+Ф
віяло К

Набори тематичних, сюжетних, предметних малюнків (картинок), відповідно до тем програмового матеріалу, передбачених програмою початкової школи Д

Словники перекладні, в тому числі ілюстровані Г
Карти: Д

- географічна карта Європи;
- географічна карта країни, мова якої вивчається
Настільні (лото, доміно, кубики) розвиваючі ігри мовою, що вивчається Д+П

Комплекти для рольових ігор, іграшок, відповідно до тем програмового матеріалу, передбачених програмою початкової школи Д+П

Математична освітня галузь

1. Друковані

Набір таблиць (в тому числі магнітні, пазли): Д
- зразки каліграфічного письма цифр та знаків;
- ознаки, властивості, відношення предметів;
- розташування у просторі і на площині;
- лічба (кількісна, порядкова);

- нумерація чисел, склад числа;
- дії над числами, взаємозв'язок дій над числами;
- таблиця множення;
- закони та властивості арифметичних дій;
- математичні вирази;
- рівняння;
- геометричні фігури, геометричні тіла та їх властивості;
- величини та їх одиниці;
- задачі, типові задачі, опорні схеми;
- до основних тем навчального матеріалу, відповідно до програми початкової школи

Набори карток (в тому числі на магнітах або ін.):	Д+К	
- для лічби та усного рахунку від 0 до 100;	Д+К	
- склад числа;	Ф	
- для математичних диктантів;	Ф	
- ілюстрації до типових задач;	Д	
- демонстраційний набір знаків на магнітах;	Д+Г	
- лічильний матеріал (набір Кюізенера, пластикові геометричні фігури тощо)		

Числова лінійка:	Д	Не менше 2 м, з можливістю кріплення карток і письма маркером
- від 0 до 100 з набором карток до неї (десятками, одиницями, чисті);		
- від 0 до 1000 з набором карток (сотнями, десятками, одиницями, чисті)		

Квадрат сотенний (математичний куб)	Д	Не менше 10 см × 10 см
Комплекти роздаткові для:	К	Палички, бусини, фішки двосторонні
- лічби (0-1000);		
- вивчення складу числа		

Настільні логіко-розвивальні ігри	Г	
-----------------------------------	---	--

2. Інструменти

Контрольно-вимірювальні:	Д	
- метр навчальний з кольоровою шкалою;	Д	
- метр дерев'яний з сантиметровим діленням;	Д+К	
- трикутники (45°, 30°-60°);	Д+К	
- циркуль;	Д	
- рулетка (на менше 1 м);	Д+К	
- лінійка (не менше 15 см)		

3. Моделі

Набір моделей геометричних фігур	Д+Г	
Демонстраційний набір моделей геометричних тіл	Д	
Набір моделей геометричних тіл та фігур (дерев'яні / пластикові)	Г	
Модель демонстраційного механічного годинника (24 години, годинна, хвилинна, секундна стрілки)	Д	
Модель механічного годинника (24 години, годинна, хвилинна, секундна стрілки) для учня	Г	

4. Прилади і пристосування

Набірне / Магнітне полотно	Д
Каса цифр та лічильного матеріалу на магнітному кріпленні (предметні картинки, геометричні фігури)	Д
Контрольно-вимірювальні:	
- терези демонстраційні з набором важків,	Д
- терези з набором важків	Г
- набір годинників пісочних (1, 2,5 хв);	Г
- термометр;	Д
- спідометр;	Д
- набір мірного посуду (шіастиковий)	Г
Математичний планшет з набором цифр та математичних знаків	Г
Тантрам	Г
Магнітний прилад «Частки та дроби»	Д+Г
Навчальний набір грошових знаків	Г
Абакус	Д
Дидактичне приладдя (логічні блоки Дьенеша, розвивальні ігри Воскобовича (різні види), предмети зростаючої, арифметичні штанги тощо)	Г
Набір настільних розвивальних ігор:	
- шахи, шашки	
- маршрутні ігри	
- розрізні пазли/картинки	
- головоломки тощо	

Природнича освітня галузь

1. Друковані

Карти стінні:	Д	
- фізичні (світу, півкуль, України, області)		
- політична світу, адміністративно-територіальна України		
- тематичні (природні зони, корисні копалини, рослинний та тваринний світ, природо-заповідний фонд, історико-етнографічна, народні промисли) карти України		
Комплекти таблиць:	Д	Відповідно до основних тем програми початкової школи
- Земля		
- Нежива природа		
- Жива природа		
- Система органів тіла людини		
- Охорона природи		
- Пори року		
- Праця людей		
Календар природи	Д	
Набори плакатів відповідно до тем навчального матеріалу, передбачених програмою початкової школи	Д	

2. Об'єкти натуральні

Гербарії: Д+Г
- Дикорослі, культурні рослини
- Рослини природних зон України
- Лікарські, отруйні рослини
- Бур'яни

Колекції: Д+Г
- Гірські породи
- Корисні копалини та продукти їх переробки
- Насіння та плоди (овочевих, зернових, прядивних, плодово-ягідних, квітково-декоративних культур)
- Розвиток комах
- Ґрунти
- Морське дно

3. Моделі

Глобуси: Д
- Фізичний (діаметр від 300 мм)
- Політичний
- Телурій

4. Муляжі

Набори: Г
- Фрукти
- Овочі
- Коренеплоди
- Гриби (їстівні та отруйні)
- Тварини

5. Прилади і пристосування

Термометр (зовнішній, кімнатний) Д
Компас шкільний К
Мікроскоп шкільний Д
Лупа ручна шкільна К
Банка пластикова з кришкою-лупою Г
Секундомір Д
Рулетка, шнур мірний (10 м) Г
Магніт смуговий Ф

6. Інвентар

Набір лабораторний демонстраційний (штатив, мірна склянка, лійка, набір фільтрів круглих, пінцет/зажим, мірний циліндр, піпетка, промивач, планшет для дослідних зразків) Д
Набір лабораторний (піпетки, планшет для дослідних зразків, чашка Петрі, посуд для зберігання дослідних зразків з кришкою, пробірки мірні з кришкою, поліетиленові пакети із зіп-локом) Г
Господарський (садовий інструмент, відро, лійка) Ф
Ентомологічний сачок Ф

Технологічна освітня галузь

1. Друковані

Таблиці загальних тем (організація робочого місця, правила безпеки на уроці, правила користування окремими інструментами, економне ставлення до використання матеріалів)	Д
Набір таблиць відповідно до основних тем навчального матеріалу програми початкової школи	Д
Набір технологічних карт відповідно до основних тем навчального матеріалу програми початкової школи	Д
Альбоми демонстраційні та роздаткові відповідно до основних тем навчального матеріалу програми початкової школи	Д+Г

2. Об'єкти натуральні

Колекції відповідно до основних тем навчального матеріалу	Д+Г
- Породи деревини;	
- Види тканин та ниток, зразки сировини для їх виготовлення;	
- Види паперу;	
- Витинанки;	
- Писанки;	
- Народні ремесла тощо	

3. Прилади та приладдя

Посуд (столовий, чайний, кавовий, об'єкти сервірування)	Д
Набори для колективної творчості (різні види)	Ф

4. Інструменти

Конструктори для вивчення різних конструкцій та механізмів	Д+Ф
Набір інструментів, приладів та пристосувань для догляду за кімнатними рослинами	Г
Ігрові набори для конструювання з різними способами з'єднання деталей (50-100 елементів і більше)	Г

Інформатична освітня галузь

1. Друковані засоби навчання

Роздаткові планшети клавіатури паперові (картонні)	Ф
Дидактичний матеріал для моделювання алгоритмів	Ф

Соціальна і здоров'язбережна освітня галузь

1. Друковані засоби навчання

Комплекти таблиць:	Д
- Будова тіла людини	
- Здоров'я людини	
- Корисні і шкідливі звички	
- Фізична складова здоров'я	
- Правильне харчування	
- Здоровий спосіб життя	

- Особиста гігієна школяра
- Соціальна складова здоров'я
- Безпека життєдіяльності
- Правила поведінки в природному, техногенному та соціальному оточенні
- Безпека на дорозі
- Небезпечні тварини

Аптечка медична	Д
Килимок для занять на вулиці (дитячий каремат)	К
М'які крісла-мішки	Г
Набір дорожніх знаків	Д

Громадянська та історична освітня галузь

1. Друковані засоби навчання

Символи держави	Д
Таблиці та плакати	Д
- до пам'ятних дат (подій) держави, традицій і свят народу;	
- охорони природи і довкілля;	
- портрети історичних осіб, політичних діячів, визначних постатей;	
- ілюстрації історичних пам'ятників, архітектурних споруд, пам'яток культури, об'єктів культурно-історичної спадщини рідного краю, України;	
- ілюстрації предметів народно-ужиткового побуту	

2. Об'єкти натуральні

Предмети побуту українського народу
 Предмети символіки українського народу, інших народів (за необхідності, враховуючи різноманітність національного складу дитячого колективу)

Мистецька освітня галузь

1. Друковані засоби навчання

Таблиці:	Д
- репродукції картин художників;	
- зразки різних видів мистецтва;	
- з кольорознавства;	
- з основних тем навчального матеріалу відповідно до програми початкової школи	
Набори технологічних карт-схем послідовного виконання завдань відповідно до програмового матеріалу початкової школи	Д+Ф

2. Моделі та муляжі

Гіпсові фігури геометричних тіл	Д
Фігури людини і тварин з рухомими частинами (пластикові)	Д

3. Прилади та пристосування

Камертон	Д
----------	---

Метроном	Д	
Набір магнітних нотних знаків	Д	
Ширма для лялькового театру	Д	
Набір ляльок, фігур та декорацій для лялькового театру:	Д	
- в національному одязі (різнонаціональна);		
- літературні та казкові персонажі;		
- ляльки-рукавички для лялькового театру;		
- маски казкових героїв та тварин		
Набір іграшок:	Д	Розмір не менше 20 см
- тварини дикі та домашні (реалістичні);		
- іграшки — літературні персонажі		

4. Обладнання загального призначення

Мольберт двосторонній маркерний	Д	
Дошка з нотним станом (магнітна)	Д	
Підставка для натури	Д	

5. Інструменти

Дитячі музичні інструменти:	Д	
- сопілка;		
- ксилофон;		
- металофон;		
- трикутник;		
- маракаси;		
- трищітки;		
- бубен;		
- барабанчик;		
- дзвіночки;		
- свистульки;		
- дерев'яні ложки тощо		
Дитячий клавішний синтезатор	Д	
Акордеон		1 на заклад
Баян		
Фортепіано		

Для характеристики кількісних показників використовуються такі позначення:

Д — демонстраційний примірник (не менше одного на клас)

К — комплект на клас (на кожного учня)

Ф — комплект для фронтальної роботи (не менше ніж один примірник на двох учнів)

Г — комплект, необхідний для роботи в групах (один примірник на 5-6 учнів)

Директор департаменту загальної середньої та дошкільної освіти

Ю. Г. Кононенко

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

23 березня 2018 року № 283

Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації освітнього простору Нової української школи

Відповідно до пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630, та з метою організації сучасного освітнього простору Нової української школи

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Методичні рекомендації щодо організації освітнього простору Нової української школи, що додаються.
2. Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти (Кононенко Ю. Г.) довести Методичні рекомендації до відомих обласних, Київської міської державних адміністрацій.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на Заступника міністра Хобзєя П. К.

Міністр
Л. М. Гриневич

Додаток
до наказу МОН
від 23.03.2018 № 283

**Методичні рекомендації
щодо організації освітнього простору Нової української школи**

Особливістю Нової української школи є, поміж іншого, організація такого освітнього середовища, що сприятиме вільному розвитку творчої особистості дитини. З Цією метою змінюються просторово-предметне оточення, програми та засоби навчання. У Новій українській школі зростає частка проектної, командної, групової діяльності у педагогічному процесі. Відповідно урізноманітнюються варіанти організації навчального простору в класі. Крім класичних варіантів, використовуються новітні, наприклад, мобільні робочі місця, які легко трансформувати для групової роботи. Планування і дизайн освітнього простору школи спрямовуються на розвиток дитини та мотивації її до навчання. Освітній простір Нової української школи не обмежується питаннями ергономіки. Організація освітнього простору навчального кабінету потребує широкого використання нових ІТ-технологій, нових мультимедійних засобів навчання, оновлення навчального обладнання, що здійснюється через такі осередки:

- осередок навчально-пізнавальної діяльності з відповідними меблями;
- змінні тематичні осередки, в яких розміщуються дошки/фліп-чарти/стенди тощо;
- осередок для гри, оснащений настільними іграми, інвентарем для рухливих ігор;
- осередок художньо-творчої діяльності з полицками для зберігання приладдя та стендом для змінної виставки дитячих робіт;

- куточок живої природи;
- осередок відпочинку з килимом для сидіння та гри, стільцями, кріслами-пуфами, подушками з м'яким покриттям;
- дитяча класна бібліотечка;
- осередок вчителя, оснащений столом, стільцем, комп'ютером, полицями/ящиками, шафами для зберігання дидактичного матеріалу тощо.

Враховуючи такі особливості освітнього середовища Нової української школи, рекомендуємо використовувати обладнання загального призначення (шкільні меблі), що виготовлене відповідно до чинних в Україні стандартів та відповідає таким вимогам:

Вимога	Рекомендація
ергономічність	наявність у кожному класі комплектів меблів для учнів (парта/стіл + стілець) не менше двох ростових груп (жовте, червоне, зелене маркування)
безпе́чність	наявність підставок для приладдя на стільниці; заокруглені кути стільниці, спинок та сидінь зроблено з матеріалів, що дозволені чинним санітарним законодавством для використання у закладах освіти; виріб відповідає санітарно-гігієнічним вимогам; відсутність гострих кутів, сторонніх запахів; матова поверхня стільниці; стійкість конструкції; наявність пристроїв для запобігання пошкодженню та забрудненню підлоги
форма та розміри	стілниця у формі трапеції, трикутника або іншій, що забезпечить швидку трансформацію для групової роботи; столи і парти мають бути одномісними; стілниця повинна мати виріз з боку, ближнього до учня; відповідність розміру ростовій групі; можливість компактно штабелювати меблі
міцність	гарантійний термін не менше 24 місяців; вандалостійкість; стійкість до миючих та дезінфекційних засобів, дозволених для використання
вага	не більше 4 кг для стільця та 10 кг — для стола або парти
колір	неяскраві світлі теплі відтінки жовтого, зеленого, голубого, бежевого кольорів
естетичність	привабливий вигляд сучасний дизайн; відповідність стилю загального облаштування приміщення

Освітній простір організовується таким чином, щоб учитель міг спостерігати за діяльністю дітей в усіх осередках, діти мали можливість безпечно переміщуватися і мати місце для зберігання особистих речей.

Директор департаменту загальної середньої та дошкільної освіти
Ю. Г. Кононенко

МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

**ПРОЕКТУВАННЯ МОДЕЛІ
НОВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА
ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
у 2019/2020 навчальному році**

Методичні рекомендації

Автори-укладачі:

***КУЗЬМІЧ Тетяна Олександрівна
МІТЯЄВА Наталя Іванівна***